

Čas polročných vysvedčení (metodický list pre rodičov)

Ak bude dobré, dostanú deti odmenu a zavládne pokoj.

Čo ak vysvedčenie nesplní očakávanie?

Odpoveď poznáme: Nepohoda, vzájomné obviňovanie, nadáva sa na učiteľov, na dieťa a väčšinou sa to skončí „tichou domácnosťou“ a prísľubom dieťaťa, že si to do konca roku opraví. Neprospeje to psychike dieťaťa, lebo nevie či to dokáže. Ba čo viac, ak sa neúspech opakuje, **vzniká averzia na školu, strata dôvery vo vlastné schopnosti**. Môže sa stať, že dieťa pomaly nadobudne názor – načo sa mám učiť, aj tak mi lepšie známky nedajú. **Ako na to?** Položme si sedem základných otázok:

1. Je to prvý školský neúspech dieťaťa?

Ak áno, potom **skúmajme ako sa pripravovalo na vyučovanie**.

- a) Učí sa pravidelne na každú hodinu?
- b) Vie čítať plynulo a s porozumením prečítaného textu?
- c) Vie sa učiť?
- d) Potrebovalo niekedy od nás pomoc?
- e) Zaujímali sme sa v minulom polroku o jeho problémy?

Riešenie: Denne cvičíme čítanie nahlas a žiadame povedať obsah. Dbáme, **aby sa pripravovalo na každú hodinu problémového predmetu. Nevzdáme to po prvej dobrej známke**. Ak je to matematika, slovenský jazyk, cudzie jazyky – dbáme aj na písomnú prípravu – špecifické cvičenia, nové slová, diktáty. Ak ide o prírodovedné predmety, často dieťa tvrdí, že učivo vie, alebo si myslí, že to vie, a napriek tomu dostane trojku. Problém je vo vyjadrovaní. Musíme ho naučiť odborne sa vyjadrovať – používať slovník daného odboru ako to predpisuje učebnica.

Ak zistíme, že sa nevie učiť – dlho sedí nad knihou a nevie zopakovať čo sa naučilo – musíme ho naučiť učiť sa. Ako?

Postup: Prečítať učivo 1-krát informatívne. – Čítať nahlas po odsekoch a zopakovať vlastnými slovami obsah prečítaného. – Prečítať silno vytlačený text a upozorniť na to, že sú to podstatné veci z učiva. – Urobiť si poznámky písomne – heslovito vypísať hlavné veci (iba u žiakov vyšších ročníkov). – Pomocou poznámok učivo ešte raz nahlas zopakovať. Tento bod je veľmi dôležitý, lebo cvičíme jeho vyjadrovacie schopnosti

a zároveň to môžeme využiť na psychickú podporu, keď mu povieme: „Vieš to dobre, môžeš sa aj prihlásiť. Pamätaj si, že aj dvojka je dobrá známka!“ Nežiadajme hneď od dieťaťa iba jednotky, oceňujme aj miernejšie zlepšenie a povzbudzujme ho. Neskôr sa presvedčí, že sústavná príprava na vyučovanie i jeho zaradí medzi dobrých žiakov.

Bez pravidelnej prípravy a nácviku nemôže byť dobrý výsledok. Ak je príprava na vyučovanie náhodná či žiadna, vznikajú vo vedomostiach medzery, stále ich je viac a tento reťazec vyvolá ťažko zvládnuteľnú situáciu. Často i opakovanie ročníka. **Učme dieťa prekonávať prekážky!**

2. Ako sa mu v neúspešnom predmete darilo v minulom školskom roku?

- a) Ak dobre, problémy sú prechodné, ale treba ich pravidelne sledovať a riešiť.
- b) Ak zle, využijeme riešenie z predchádzajúceho bodu.

A navyše – poradíme sa s vyučujúcim, čomu treba venovať osobitnú pozornosť. Tieto informácie je potrebné brať veľmi vážne a na prechodnú dobu zariadiť pre dieťa doučovanie. Čím skôr ich odstránime, tým väčšiu odvahu u dieťaťa vyvoláme.

Nezanedbajme kontrolu a pravidelne navštevujeme učiteľa, či sa dosiahlo čo i len malé zlepšenie. Nešetrimo pochvalou, najmä začiatky sú ťažké. Majme na zreteli: Každé dieťa chce byť úspešné!

3. Rozumie dieťa odbornej terminológii?

Táto otázka môže nastať i u dobre prospievajúceho žiaka, preto sa dieťaťa spýtame, či nepotrebuje pomoc a vysvetlenie.

Riešenie: Naučme ho **hľadať vysvetlenie v odbornej literatúre** a pomáhajme mu pri výbere literatúry.

4. Je komunikácia „učiteľ – žiak“ na dobrej úrovni?

Ak je vzájomná **averzia, treba zistiť ako a prečo vznikla.** Či si ju dieťa nevyslúžilo svojim správaním. Nerešpektuje napomenutia učiteľa a sú prípady, keď voči učiteľovi použije vulgárne výrazy. Stáva sa to najmä vo vzťahu k mladým učiteľom.

Riešenie: Snažme sa o **úprimný rozhovor s učiteľom** (najlepšie za účasti oboch rodičov), vypočujme jeho argumenty a neprotirečme, lebo nám hovorí vlastnú skúsenosť. Hľadáme spoločne dôvod, prečo žiak robí veci, ktoré sa nepáčia. Výsledok sa dostaví, ak

je postoj rodičov a učiteľa rovnaký. Doma sa musíme **s dieťaťom veľmi vážne porozprávať**, vysvetliť mu, že reprezentuje našu rodinu, že si to neželáme a niečo podobné si ani nemôžeme dovoliť na svojom pracovisku. **Požiadajme ho o zmenu správania a kontrolujme ho!**

5. Zmenil sa v predmete učiteľ?

Ak áno, možno má iné požiadavky.

Riešenie: Opätovne osobný rozhovor o požiadavkách na vedomosti žiakov. Zistíme, čo odporúča na zlepšenie prospechu dieťaťa.

6. Bojí sa dieťa predmetu?

Ak áno – problémy iste pretrvávajú dlhší čas a predmet ani na začiatku nepatrí k obľúbeným.

Riešenie: Treba zistiť, či ide o získané nedostatky alebo je to odchýlka od normálu, za ktorú dieťa nemôže. Nedostatky v slovenskom jazyku, ale aj v iných predmetoch môžu ovplyvniť poruchy ako zlá výslovnosť, vývojovo znížená schopnosť naučiť sa správne a dobre písať či nepochopenie zmyslu písaného slova. **Neodkladne navštívime pedagogicko-psychologickú poradňu.**

7. Bojí sa dieťa učiteľa?

Ak áno, hľadáme príčinu.

Riešenie: Rozhovor s dieťaťom iste ukáže podstatu problému. Musíme **rozprávať s učiteľom otvorene, nie nepriateľsky**, možno ani nevie, že dieťa má pred ním strach, možno je príliš autoritatívny, možno vážny a tým pôsobí na naše dieťa sklúčujúco. Úspech sa dostaví, ak učiteľ pochopí, že nejde o útok na jeho osobu. Tento problém sa niekedy objaví u výborných, veľmi dôsledných pedagógov, ktorí využívajú rôzne formy na sústavnú kontrolu žiakov a dieťa má strach, či bude úspešné. Stáva sa i to, že učiteľ nepatrí na škole k osobnostiam, má svoje chyby, žiaľ, niekedy do školy vlastne nepatrí.

Nenechajte dieťa, aby sa borilo s problémami, ak nemá schopnosť ich riešiť.

Podľa časopisu KOMPAS, január 2003, s.42.